

Република Србија
ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД
9 Пж 1114/23
14.12.2023. године
Београд

ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД, у већу састављеном од судије Татјане Влаисављевић, председника већа, судије Весне Вулевић и судије Верице Смиљанић, чланова већа, у правној ствари тужилаца 1. „....“ д.о.о., ул. и 2. АА из, ул., чији је заједнички пуномоћник Зоран Наумовић, адвокат из, ул., против туженог „.....“ д.о.о., ул., чији је пуномоћник Мина Јовановић, адвокат из, ул., ради утврђења, вредност предмета спора 250.000.000,00 динара, решавајући о жалби тужилаца, изјављеној против пресуде Привредног суда у Београду П 6625/21 од 15.12.2022. године, у седници већа одржаној дана 14.12.2023. године, донео је:

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДА СЕ пресуда Привредног суда у Београду П 6625/21 од 15.12.2022. године у ставовима II, III, IV, V и VI изреке и спис предмет враћа првостепеном суду на поновни поступак.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом у ставу I изреке одбијен је предлог туженог за прекид овог парничног поступка. Ставом II изреке одбијен је тужбени захтев тужилаца да се утврди да је тужени извршио повреду имовинских ауторских права тужиоца првог реда и неимовинских ауторских права тужиоца другог реда насталих неовлашћеним коришћењем ауторског дела које је начинио тужени, на тај начин што је производњом сокова у амбалажи, користио дистинктивни елемент тужиоца, односно пуштао је у промет боце са играчком. Ставом III изреке одбијен је тужбени захтев тужилаца да се наложи туженом да престане са повредом имовинских ауторских права тужиоца првог реда и неимовинских ауторских права тужиоца другог реда. Ставом IV изреке одбијен је тужбени захтев да се тужени обавезе да тужиоцу првог реда исплати износ од 200.000.000,00 динара на име накнаде имовинске штете - изгубљене добити, са законском затезном каматом почев од дана наступања штете па до коначне исплате. Ставом V изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца другог реда да се тужени обавезе да му исплати накнаду штете због повреде моралних права аутора у износу од 50.000.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до исплате. Ставом VI изреке тужиоци су обавезани да туженом солидарно накнаде трошкове парничног поступка у укупном износу од 276.000,00 динара.

Благовременом жалбом тужиоци побијају првостепену пресуду из свих законом прописаних разлога. Посебно указују на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, наводећи да је првостепена пресуда нејасна и противречна, те да је првостепени суд без основа одбио

доказне предлоге тужилаца да се изведе доказ економско финансијским вештачењем и вештачењем од стране вештака индустријског дизајна, а није ову одлуку образложио. Наводе да првостепени суд није дао оцену изведених доказа саслушањем парничних странака, чиме је учињена битна повреда одредаба парничног поступка. Додају да се првостепени суд позива за одредбе Закона о жиговима и Закона о правној заштити индустријског дизајна, иако је предмет тужбеног захтева утврђење повреде имовинског и моралног ауторског права, а не повреде жига или индустријског дизајна, а оцена постојања повреде ауторског права није условљена важењем или неважењем индустријског дизајна или жига, будући да су ова права изведена из ауторског права. Истичу да је првостепени суд применио одредбе Закона о ауторском и сродним правима само у делу који регулише ауторски уговор, док је пропустио да промени одредбе уговора о лиценци за ауторско дело. Сматра да је погрешно цењена активна легитимација првотужиоца на основу чл. 64. Закона о правној заштити индустријског дизајна, а такође и активна легитимација друготужиоца, јер је везана за престанак жига, што је у супротности са прописима који регулишу временски неограничено морално ауторско право друготужиоца. Указујући и на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, предлажу да Привредни апелациони суд укине побијану пресуду и предмет врати првостепеном суду на понови поступак.

Одговором на жалбу тужени оспорава све жалбене наводе тужилаца и предлаже да се жалба одбије, а првостепена пресуда потврди.

Испитујући побијану пресуду на основу чл. 386. Закона о парничном поступку, Привредни апелациони суд налази да је жалба тужилаца основана.

Предмет тужбеног захтева је утврђење повреде имовинских ауторских права тужиоца првог реда и моралних права аутора тужиоца другог реда, коју је учинио тужени неовлашћеним коришћењем ауторског дела, на тај начин што је производњом сокова у амбалажи, користио дистиктивни елемент тужиоца, односно пуштао је у промет боце са играчком, затим налагање туженом да престане са повредом имовинских и моралних ауторских права тужилаца, као и новчано потраживање тужилаца на име накнаде штете због повреде имовинских и моралних права тужилаца.

Из стања у спису произлази да је закључен Уговор о лиценци за ауторско дело и за жиг дана 25.03.2004. године између тужиоца првог реда као стицаоца лиценце и тужиоца другог реда као аутора. Овим уговором је констатовано да је тужилац другог реда носилац ауторског права на цртежу и графичким решењима флашице за сок са уметнутом поклон играчком, како је приказано на скицама које чине саставни део уговора. Тужилац другог реда је тужиоцу првог реда доделио опозиву, неексклузивну лиценцу, преносиву у мери како је предвиђено одредбама уговора да користи, репродукује, дистрибуира примерке, производи деривативна дела, објављује, дистрибуира, приказује, емитује и/или преноси лиценциране знакове уколико има таквих, лиценцирана ауторска дела и/или ауторско дело на територији под лиценцом, искључиво кроз медије који су одобрени од стране даваоца лиценце на дан ступања на снагу, за ограничену сврху омогућавања примаоцу лиценце да оствари пословне сврхе. Тужилац првог реда је као прималац лиценце овлашћен и да модификује или прави изведене радове од лиценцираних ауторских дела и да користи нове медије за објављивање, дистрибуцију, приказивање, емитовање и/или пренос истих, у зависности од претходног писменог одобрења тужиоца другог реда као даваоца лиценце. Овим уговором у чл. 5. је дато овлашћење тужиоцу првог реда у своје име и за свој рачун поднесе пријаву жига, који ће укључити ауторско дело, а чланом 11. уговора тужилац првог реда као прималац лиценце је овлашћен да по свом нахођењу предузме мере против трећег лица, како би заштитио свој интерес у лиценцираном знаку и лиценцираним ауторским правима и у том случају има право да затражи целокупну

новчану накнаду од било које треће стране, добијену путем пресуде или на други начин. Са друге стране, давалац лиценце самостално одлучује да ли ће и сам предузети радње против трећег лица и прималац лиценце је сагласан да у потпуности сарађује у оваквим радњама на трошак примаоца лиценце.

На основу наведеног уговора, тужилац првог реда је код Завода за интелектуалну својину регистровао жиг број Ж дана године, са правом првенства од дана 28.07.2004. године, са важношћу до дана 28.07.2014. године. Наведени жиг престао је да важи 05.11.2009. године због некоришћења. Тужени је код Завода за интелектуалну својину под бројем под називом „боца“ регистровао индустријски дизајн, који је оглашен ништавим на предлог тужиоца првог реда решењем Завода за интелектуалну својину 990 број од године, а решењем од 16.06.2021. године одбијена је жалба туженог изјављена против наведеног решења Завода за интелектуалну својину. У другом парничном поступку, пресудом Привредног апелационог суда Пж 5211/17 од 14.06.2018. године утврђена је повреда ауторског права на ауторском делу – цртежу флашице сокић са поклоном под именом производа ПОПИ носиоца ауторских права тужиоца првог реда, коју је начинио тужени подношењем пријаве и регистрацијом индустријског дизајна код Завода за интелектуалну својину под регистарским бројем дизајна Првостепени суд је одбио предлог за прекид овог поступка поднет од стране туженог из разлога покретања управног спора пред Управним судом против решења Административне комисије Владе Републике Србије од 16.06.2021. године, а затим је оценом изведених доказа закључио да тужбени захтев није основан. Образложио је да је приговор недостатка активне легитимације на страни тужиоца првог реда основан из разлога што овлашћења пренета на тужиоца првог реда представљају неискључива имовинско-правна овлашћења на предметном индустријском дизајну, а да тужиоцу нису пренета искључива имовинско-правна овлашћења, док сагласност аутора за пренос имовинско-правног овлашћења ради наплате накнаде од трећих лица који незаконито искоришћавају предмет лиценце, мора бити учињена изричито и на несумњив начин. Првостепени суд закључује да не постоји активна легитимација на вођење овог спора сагласно одредби чл. 65. Закона о правној заштити индустријског дизајна. Оцењујући приговор недостатка активне легитимације на страни тужиоца другог реда, првостепени суд такође закључује да је исти основан, образлажући да је тужилац другог реда само у неком часопису објавио текст и заштитио жиг 2004. године, да тај жиг није користио у индустрији и није успео да направи производ, па је жиг престао да важи 05.11.2009. године због некоришћења. Из разлога престанка жига, првостепени суд закључује да је престало право тужиоца другог реда на заштиту, те да стога тужилац другог реда не остварује право да му се утврди да је тужени повредио неимовинска ауторска права неовлашћеним коришћењем ауторског дела. Ово су разлози због којих је тужбени захтев одбијен у целини.

Првостепена пресуда за сада се не може испитати, јер не садржи разлоге о свим битним чињеницама, а дати су разлози су нејасни и противречни, чиме је учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку.

Предмет тужбеног захтева је утврђење повреде имовинских ауторских права тужиоца првог реда и моралних ауторских права тужиоца другог реда радњама туженог које су ближе наведене у тужбеном захтеву. Према чл. 2. Закона о ауторском и сродним правима ауторско дело је оригинална духовна творевина аутора, изражена у одређеној форми, без обзира на његову уметничку, научну или другу вредност, његову намену, величину и начин испољавања, као и допуштеност јавног саопштавања његове садржине. Према чл. 9. ст. 2. Закона о ауторском и сродним правима, аутор је физичко

лице које је створило ауторско дело. Произлази да је предмет заштите ауторско дело, а субјект заштите је аутор, односно физичко лице које је створило ауторско дело. Садржина ауторског права такође је прописана одредбама Закона о ауторском и сродним правима, па су морална права аутора: право партенитета, право на назначење имена, право објављивања, право на заштиту интегритета дела и право на супротстављање недостојном искоришћавању права. Ради се о искључивим непреносивим правима аутора. Са друге стране, имовинска права аутора су пре свега опште право на економско искоришћавање дела, а у оквиру тога право на умножавање, право на стављање примерка дела у промет, право давања примерака дела у закуп, право извођења, право представљања, право преношења и извођења или представљања, право реемитовања и кабловског реемитовања, право на јавно саопштавање, укључујући и интерактивно чињење дела доступним јавности, право на прилагођавање, аранжирање и другу измену дела, право јавног саопштавања дела које се емитује и право јавног саопштавања дела са носача звука или слике. Ради се о имовинским правима која су преносива путем наслеђивања или путем правног посла, односно ауторског уговора. Ауторским уговором се ауторска права уступају или у целини преносе и на ауторски уговор примењују се одредбе закона којим се уређују облигациони односи ако Законом о ауторском и сродним правима није другачије одређено. Ауторски уговори се закључују у писаној форми, која је услов пуноважности ових уговора. Законом о ауторском и сродним правима уређена је и заштита ауторског права, па је чл. 204. предвиђено да повреду ауторског или сродног права представља неовлашћено вршење било које радње која је обухваћена искључивим правима носиоца ауторског или сродног права, неплаћање накнаде прописане овим законом или уговором, као и неизвршавање других обавеза према носиоцу ауторског или сродног права прописаних овим Законом. Према чл. 204а. Закона о ауторском и сродним правима, тужбу због повреде ауторског или сродног права или постојања озбиљне претње да ће право бити повређено може да поднесе аутор, односно носилац ауторског права, као и носиоци сродних права. Стицалац искључивих овлашћења на ауторска и сродна права може да поднесе тужбу због повреде ауторског или сродног права у обиму у коме је на основу закона или уговора стекао право на искоришћавање, уколико другачије није предвиђено уговором о уступању права, а тужба се може поднети против сваког лица које врши повреду права.

У конкретном случају, тужилац другог реда је аутор цртежа и графичког решења флашице за сок са уметнутом поклон играчком како је приказано за скици која чини саставни Уговора о лиценци за ауторско дело и за жиг од 25.03.2004. године. Наведени цртеж и графичко решење представља ауторско дело у смислу одредаба Закона о ауторском и сродним правима, па тужилац другог реда ужива законом прописану заштиту, без обзира да ли је наведено ауторско дело заштићено и другим правима интелектуалне својине, као што су жиг или индустријски дизајн и без обзира да ли ово ауторско дело користи. Уговором од 25.03.2004. године, тужилац другог реда је тужиоцу првог реда доделио опозиву, неексклузивну лиценцу, преносиву у мери у којој је предвиђено одредбама тог уговора да користи, репродукује, дистрибуира примерке, производи деривативна дела, објављује, дистрибуира, приказује, емитује и/или преноси лиценциране знакове уколико има таквих, лиценцирана ауторска дела и/или ауторско дело на територији под лиценцом, искључиво кроз медије који су одобрени од стране даваоца лиценце на дан ступања на снагу, за ограничену сврху омогућавања примаоцу лиценце да оствари пословну сврху. Из наведених одредаба уговора произилази да је тужилац другог реда као аутор, тужиоцу првог реда пренео одређена имовинска права аутора, а то су права на економско искоришћавање, право на умножавање, право на стављање примерка дела у промет и право на прилагођавање,

аранжирање и другу измену дела уз писано одобрење тужиоца другог реда. Ради се о опозивом неексклузивном преносу права, како је предвиђено наведеним уговором.

Првостепени суд је закључио да је основан приговор недостатка активне легитимације на страни тужиоца првог реда, образлажући да тужиоцу првог реда тужилац другог реда није пренео искључива имовинско правна овлашћења. Овакав закључак првостепеног суда је противречан садржини уговора од 25.03.2004. године. Овим уговором су управо тужиоцу првог реда од стране тужиоца другог реда као аутора, пренета одређена искључива имовинска ауторска права, као што су право на умножавање дела и право на стављање примерка дела у промет. Битна чињеница за активну легитимацију тужиоца да захтева утврђење повреде имовинских ауторских права, јесте утврђење да ли се ради о искључивом или неискључивом преносу и утврђење садржине уговора и воље уговорних страна приликом закључења овог уговора. У предметном уговору предвиђен је неискључиви пренос таксативно наведених искључивих имовинских права аутора, па су изостали разлози првостепеног суда да ли овакав неискључиви пренос овлашћује тужиоца првог реда за остваривање судске заштите, тужбеним захтевом какав је опредељен од стране тужиоца првог реда. Са једне стране, према чл. 62. ст. 3. Закона о ауторском и сродним правима у случају неискључивог уступања имовинских права, стицалац права није овлашћен да забрани другоме да искоришћава ауторско дело, нити је овлашћен да уступа другом своје право. Са друге, стране према чл. 204а. ст. 2. истог закона, стицалац искључивих овлашћења на ауторско право може да поднесе тужбу због повреде ауторског права у обиму у коме је на основу закона или уговора стекао право на искоришћавање, уколико другачије није предвиђено уговором о уступању права. Уговором закљученим између тужилаца, иако је уговорен неискључиви пренос имовинских ауторских права, тужилац првог реда је овлашћен да предузима мере против трећих лица како би заштитио свој интерес у лиценцираном знаку или лиценцираним ауторским правима и у том случају има право затражи накнаду од било које треће стране, добијене путем пресуде или други начин. Првостепена пресуда не садржи разлоге да ли је тужилац овлашћен да захтева утврђење повреде имовинског ауторског права, имајући у виду садржину уговора и напред наведене законске одредбе у односу радњу која је обухваћена тужбеним захтевом, а то је коришћење ауторског дела, на начин што је тужени производњом сокова у амбалажи користио дистинктивни елемент ауторског дела, односно пустио у промет боце са играчком.

Првостепена одлука не садржи јасне и потпуне разлоге у погледу основаности тужбеног захтева тужиоца другог реда. Тужилац другог је у смислу одредбама Закона о ауторском и сродним правима, аутор цртежа и графичког решења флашице за сок са уметнутом поклон играчком и његово право на заштиту моралног ауторског права не зависи од чињенице да ли је наведено ауторско дело и предмет заштите других права, као што су право на жиг или право на индустријски дизајн. Заштита ауторског права је независна и самостална и не зависи од тога да ли је ауторско дело заштићено и неким другим правом интелектуалне својине, да ли се ауторско дело користи у индустријској производњи, да ли је ауторско дело објављено. Првостепени суд одлуку о одбијању тужбеног захтева у односу на тужиоца другог реда, заснива на чињеници да је био регистрован жиг на име тужиоца првог реда, али да је исти престао 05.11.2009. године због некоришћења. Међутим, наведена чињеница није релевантна за заштиту моралног права аутора, нити од исте зависи остваривање ове заштите. Осим наведеног, првостепени суд анализира овлашћења титулара индустријског дизајна, па закључује да овлашћење титулара овог права подразумева израду производа према заштићеном дизајну и забрану другима да то чине. Међутим, тужилац другог реда није титулар права индустријског дизајна, већ титулар ауторског права који има морална права

прописана законом. Морална права аутора су непреносива и трају и по престанку трајања имовинских права аутора. Њихова заштита није условљена постојањем и важењем других права интелектуалне својине, те је стога остала нејасна и противречна првостепена одлука којом је одбијен тужбени захтев тужиоца другог реда из разлога што је жиг престао 05.11.2009. године.

Ово су разлози због којих је првостепена одлука укинута.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити недостатке на које је указан овим решењем, па ће оценом изведених доказа, применом одредаба Закона о ауторском и сродним правима, утврдити садржину уговора закљученог између тужилаца, те да ли постоји активна легитимација тужиоца првог реда за остваривање заштите ауторских имовинских права како је опредељена тужбеним захтевом. У односу на тужиоца другог реда, применом одредаба Закона о ауторском и сродним правима, утврдиће да ли је дошло до повреде моралних ауторских права тужиоца другог реда радњама туженог. Донеће нову на закону засновану одлуку за коју ће дати јасне и потпуне разлоге.

Како одлука о трошковима поступка зависи од успеха странака у спору, то је иста укинута.

Следом наведеног, на основу чл. 391. Закона о парничном поступку одлучено као у изреци решења.

ТВ/СМ

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА – СУДИЈА

Татјана Влаисављевић с. р.

За тачност отправка